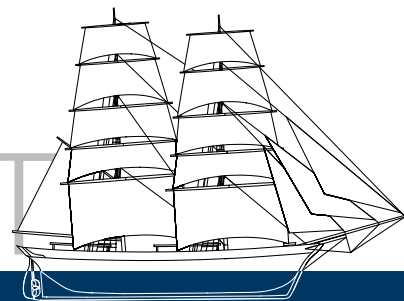

BRIGGEN TRE KRONOR BLADET

NUMMER 2 • SOMMAREN 2012

Föryngring
Segla i sommar
Hållbara Hav 2012
Briggar i världen
Triss i torsk
Hållbara Hav-app
Vart tog de vägen?

Säsongen
i full gång

*Mitt på norra Östersjön,
juni 2011.*

FOTO: PER BJÖRKDAHL

Föryngring i föreningsstyrelsen

En rejäl sänkning av medelåldern i föreningsstyrelsen blev resultatet av årsmötet den 17:e april. Då valdes inte mindre än fyra nya personer in.

Ny på sekreterarposten är Carolina Foresti. Till vardags arbetar Carolina med riktigt stora konferensarrangemang, på briggen har hon varit sommarguide inför sjösättningen 2005.

Till suppleanter valdes **Nora Giertz Lidberg**, sedan förra året verksam som *Tre Kronor af Stockholms* intendent, och **Linnea Sörenby**, jungman på Tre Kronor och Sofia

Linnea-entusiast. Linnea är civilingenjör i miljöteknik och specialist på vattenfrågor. Tredje suppleanten, **Oskar Schöllin**, är seglare

med ursprung från Gotland. Oskar pluggar till skärgårdsskeppare och var under förra säsongen praktikant ombord.

Övriga styrelsen består av **Rolf Wigström** som ordförande (omval), **Magnus Ström**, vice ordförande (omval), **Gunnar Karlberg**, kassör (ett år kvar) och övriga ledamöter med ett år kvar vardera: **Lisa Wermelin**, **Mats Andersson** och **Per Björkdahl**. Till föreningens representanter i bolagets styrelse valdes Rolf Wigström och Per Björkdahl. Valberedningen omvaldes: **Korhan Koman** (ordf), **Gabriella Janson**, **Åsa Näsman** och **Lillian Westerberg**. ■ /PB

Efter årsmötet avtäckades Elin Wanselius, Lina Svärd och Gert Westergren med blommor. Anders Ellström kunde inte närvara.

Segla vackert i sommar!

Nu är det hög tid att boka in dig, familjen, bästa vännerna eller jobbkompisarna/arbetskamraterna på en segling med vår fina brig! Det finns seglingar för alla, korta "prova-på"-turer och lite längre för entusiasterna. Själv kommer jag att tillbringa sommaren i södra Sverige, så jag får trösta mig med att hälsa på briggen när hon kommer på besök i Simrishamn och Helsingborg.

När vi gjorde vår stora medlemsenkät och frågade vad medlemmarna tyckte var det viktigaste för föreningen Briggen Tre Kronor att arbeta med, var det två områden som låg allra högst – Östersjöns miljö och ungdomar. Därför är det oerhört glädjande även för oss i föreningen att bolaget BTK nu har lyckats få med så många bra samarbetspartners i Initiativet Hållbara Hav, och att vårt fartyg kommer att kunna spela en viktig roll för att lyfta fram frågorna kring Östersjöns miljö. Föreningen försöker också stödja Hållbara Hav på olika sätt, exempelvis genom våra volontärgrupper. (Läs mer om Initiativet Hållbara Hav på sidorna 4-5).

Den andra viktiga frågan för våra medlemmar, ungdomsaktiviteterna, har vi nu för tredje året i rad också kunnat förverkliga. Dels genom att erbjuda elever från Marina Läroverket i Danderyd praktikplats på briggen, dels genom att ta emot blivande styrmän, elever från Kalmar och Göteborg. I praktiken på *Tre Kronor* ingår det även att vara med under vårutrustningen, vilket är en viktig erfarenhet för att lära känna fartyget från grunden. Under själva seglingssäsongen turas ungdomarna om så att vi hela tiden har 2-3 elever ombord.

En viktig uppgift för oss alla medlemmar i föreningen är att vi behöver hjälpas åt att bli flera! Om du har några bra tips för medlemsvärning, skicka ett brev eller mejl till styrelsen@briggentrekronor.se. Alla

förslag mottas med stor tacksamhet. I höst kommer vi att ha en särskild seglingsdag för dig som är ny medlem och inte har hunnit komma ut och segla ännu. Blir vi tillräckligt många medlemmar kan vi ha många sådana medlemsseglingar!

Ha en skön sommar med mycket segling! I höst kommer vi att köra igång med Briggpubarna igen – och pubfixargruppen har fått en finfin förstärkning med briggentendenten/högstadieläraren – vår bästa Lina Svärd.

ROLF WIGSTRÖM

Ordförande, Föreningen Briggen Tre Kronor

BRIGGEN TRE KRONOR

CITERA OSS GÄRNA MEN ANGE KÄLLAN! COPYRIGHT RESPEKTIVE SKRIBENTER OCH FOTOGRAFER. TEXT- OCH BILDMATERIAL ÄR TILLHANDAHÅLLNA IDEELT. REDAKTIONEN FÖRBEHÅLLER SIG RÄTTEN ATT REFUSERA ELLER REDIGERA I TEXTBIDRAG. BRIGGENBLADET PRODUCERAS MED MILJÖVÄNLIGAST TÄNKBARA TEKNIK. TRYCKERIET ÄR SVANENMÄRKT OCH FSC-CERTIFIERAT (FOREST STEWARDSHIP COUNCIL).

BRIGGENBLADET GES UT AV FÖRENINGEN BRIGGEN TRE KRONOR

• ANSVARIG UTGIVARE PER BJÖRKDAHL • E-POST BLADET@BRIGGENTREKRONOR.SE
• WWW.BRIGGENTREKRONOR.SE • TELEFON 08-545 024 10 • FAX 08-545 024 11 • PLUSGIRO 87 36 63-9
• ÖRLOGSVÄGEN 11 • KASTELLHOLMEN • 111 49 STOCKHOLM • TRYCK ÅTTA.45 TRYCKERI AB

Segla med!

sommarsäsongen 2012

Det finns gott om tillfällen att segla med *Tre Kronor af Stockholm*, både korta och långa seglingar. Du kan också besöka fartyget på ett antal platser runt öst- och sydkusten.

På hemsidan: www.briggentrekronor.se under fliken Segling finns hela seglingschemat med priser, vad som ingår och mycket mer.

Där finns också webbutiken för direktbokning.

Självklart kan du även boka på telefon: 08-586 224 00.

FOTO: PER BJÖRKDAHL

Helsingfors

27/6 Långsegling, Helsingfors 27/6 kl.20.00 → Visby 30/6 kl.20.00

Visby

1/7-8/7 Almedalsveckan

9/7 Familjesegling, Visby → Visby kl. 9.00-13.00

9/7 Familjesegling, Visby → Visby kl. 15.00-18.00

10/7 Familjesegling, Visby → Visby kl. 9.00-13.00

10/7 Familjesegling, Visby → Visby kl. 15.00-18.00

11/7 Långsegling, Visby kl.12.00 → Oskarshamn 12/7 kl. 12.00

Oskarshamn

12/7 Öppet Skepp kl. 15.00-17.00

13/7 Dagssegling, Oskarshamn kl.09.00 → Kalmar kl. 19.00

Kalmar

14-16/7 Öppet Skepp kl. 12.00-13.00

16/7 Segla råtaacklat, Kalmar 14.00 → Kalmar kl. 8.00

17/7 Långsegling, Kalmar kl. 12.00 → 18/7 kl. 12.00 Karlshamn

Karlshamn

18/7 Öppet Skepp kl. 13.00-15.00

19/7 Öppet Skepp kl. 12.00-14.00

21/7 Öppet Skepp kl. 12.00-13.00

21/7 Segla råtaacklat, Karlshamn kl. 14.00 → kl. 18.00 Karlshamn

22/7 Dagssegling, Karlshamn kl.09.00 → kl. 19.00 Simrishamn

Simrishamn

23/7 Öppet Skepp kl. 12.00-13.00

24/7 Öppet Skepp kl. 12.00-13.00

24/7 Segla råtaacklat, Simrishamn kl.14.00 → kl.18.00 Simrishamn

25/7 Familjesegling, Simrishamn kl.10.00 → kl. 13.00 Simrishamn

25/7 Segla råtaacklat, Simrishamn kl.14.00 → kl.18.00 Simrishamn

26/7 Dagssegling, Simrishamn kl. 10.00 → kl. 17.00 Ystad

Ystad

27/7 Dagssegling, Ystad kl. 10.00 → kl.17.00 Falsterbo

Falsterbo

28-29/7 Öppet Skepp kl. 12.00-13.00

29/7 Segla råtaacklat, Falsterbo kl. 14.00 → kl. 18.00 Falsterbo

30/7 Dagssegling, Falsterbo kl. 10.00 → kl. 18.00 Helsingborg

Helsingborg

31/7-3/8 Öppet Skepp kl. 12.00-13.00

3/8 Segla råtaacklat, Helsingborg kl.14.00 → kl.18.00 Helsingborg

4/8 Långsegling, Helsingborg kl.12.00 → 6/8 kl.12.00 Karlskrona

Karlskrona

7-11/8 Öppet Skepp kl. 12.00-13.00

11/8 Segla råtaacklat, Karlskrona kl. 14.00 → kl. 18.00 Karlskrona

12/8 Långsegling, Karlskrona kl. 12.00 → 14/8 kl. 11.00 Västervik

Västervik

14-15/8 Öppet Skepp kl. 12.00-13.00

15/8 Segla råtaacklat, Västervik kl. 14.00 → kl. 18.00 Västervik

16/8 Familjesegling, Västervik kl. 12.00 → Västervik kl. 15.00

16/8 Långsegling, Västervik kl. 16.00 → 17/8 kl. 16.00 Nyköping

Nyköping

18/8 Öppet Skepp kl. 12.00-13.00

Oxelösund

19/8 Öppet Skepp kl. 11.00-13.00

19/8 Segla råtaacklat, Oxelösund kl.14.00 → kl.18.00 Oxelösund

20/8 Öppet Skepp kl. 11.00-13.00

20/8 Segla råtaacklat, Oxelösund kl.14.00 → kl.18.00 Oxelösund

21/8 Dagssegling, Oxelösund kl.09.00 → kl. 19.00 Nynäshamn

Stockholm

25/8 **Strindbergssegling.** Visste du att August Strindberg en gång seglat brigg? Det och mycket annat intressant kan vår guide Ulf Sörensson berätta om på vår segling till Furusund. Kastellholmen 25/8 kl. 08.00 → Kastellholmen 26/8 kl. 17.00

Medlemssegling

13/10 **Segla råtaacklat.** Du som är ny medlem eller du som inte tidigare har seglat med *Tre Kronor af Stockholm* har den här dagen chansen att till kraftigt subventionerat pris bekanta dig med fartyget och föreningens verksamhet! **Endast 495:-** Kastellholmen 13/10 kl. 10.00 → Kastellholmen 13/10 kl. 17.00

Med reservation för ändringar, ytterligare seglingar kan tillkomma. För aktuell och ytterligare information, priser och bokning se: www.briggentrekronor.se

Hållbara Hav 2012

FOTO: BERTIL NORBERG

Årets upplaga av Hållbara Hav står mitt uppe i en fas av intensivt och fruktbart arbete. Initiativet har knutit till sig en huvudpartner – ett av Nordens största företag som har sin verksamhet runt Östersjön. Ett kommunikationsföretag som hjälper miljontals människor och företag att kommunicera enkelt, effektivt och miljösäkert genom att tillhandahålla nätanslutning och telekommunikationstjänster – Hållbara Havs huvudpartner är TeliaSonera.

Briggen Tre Kronor AB och TeliaSonera har skrivit ett samarbetsavtal för ett treårigt samarbete. Förhoppningen från båda håll är att det blir ett långsiktigt hållbart avtal och ett roligt samarbete!

– Vi är mycket glada att ha TeliaSonera som huvudpartner i Initiativet Hållbara Hav 2012-2014. Arbetet för Östersjön kommer kräva att alla goda krafter samlas och hjälps åt och på olika sätt finner vägar som på ett konkret sätt kan bidra till förbättringar. Med TeliaSonera som partner i Initiativet Hållbara Hav får vi möjlighet att arbeta med en engagerad och seriös partner som kan hjälpa oss att nå ut till fler som vill vara med och engagera sig för Östersjöns bästa, säger Briggen Tre Kronors vd Göran Lindstedt.

Andra partnerskap och samarbeten

Stockholms universitet står även i år bakom Hållbara Hav som vår kunskapskälla och inspiratör – det är Institutionen för tillämpad miljövetenskap med tre framstående forskare som kommer att bilda stommen i det stora seminariet i slutet av sommaren på Kastellholmen. Forskarna har valt att detta år fokusera på ett stort och alltmer alarmrande problem – temat blir miljögifter.

Sedan tidigare har vi avtal med Håll Sverige Rent och Folke Rydén Produktion och för en tid sedan anslöt sig även C2

Folke Rydén, känd dokumentärfilmare och före detta korrespondent är en av Hållbara Havs samarbetspartners. Foto: Bengt O Nordin

Vertical Safety till Initiativet Hållbara Hav.

Stiftelsen Håll Sverige Rent jobbar under 2012 bland annat också med Skräpplockardagar och Kusträddaraktiviteter och passar väl in i vårt Hållbara Hav.

Folke Rydén Produktion – Folke är välkänd för många som dokumentärfilmaren med bland annat "Vårt grisiga hav" – har under sommaren för avsikt att genomföra skräpdykningar live nere på botten i ett antal hamnar utmed den svenska sydkusten – med visning uppe på kaj på storbildsskärm. – Vad är det som döljer sig på botten djup? Vad är det vi svenskar tycker oss ha rätt släppa rakt ner i havet? Det är det vi vill visa, säger Folke Rydén.

C2 Vertical Safety är ett företag som arbetar med säkerhet och kvalitetsförbättringar och har sedan tidigare stöttat Briggen Tre Kronor med säkerhetsrelaterade klättring i riggen.

PS Communication är den erkända och prisbelönta kommunikationsbyrå som vi har nöjet att samarbeta med. Deras uppgift förutom att konkret producera den stora miljöutställningen är att på ett kreativt vis åskådliggöra problemen med miljögifter i Östersjön.

Håll Sverige Rent kommer bland annat att bistå oss med delar av innehållet i vårt

FAKTA OM INITIATIVET HÅLLBARA HAV

Initiativet Hållbara Hav fokuserar på att med ett tvärvetenskapligt synsätt och ett brett perspektiv belysa Östersjöns problem, men också visa på alla de insatser som görs såväl som uppnådda resultat. Initiativet Hållbara Hav samlar aktörer från olika delar av samhället för att belysa Östersjöns situation. Men det krävs fortsatt omfattande insatser – Initiativet Hållbara Hav kan i detta sammanhang göra skillnad och leda till konkreta resultat. Kronprinsessan Victoria deltar i initiativet tillsammans med representanter ur forskarvärlden, miljöorganisationer, näringsliv och politiker från Östersjöns länder. Briggen Tre Kronor driver initiativet med sitt breda kontaktnät i regionen och fartyget blir den samlande visuella bilden för Hållbara Hav.

Huvudpartner: TeliaSonera.

Partners: Stockholms universitet, Miljödepartementet, WWF, Havsmyndigheten, Håll Sverige Rent, BSAG, BalticSea2020, C2 Vertical Safety, Folke Rydén Produktion, PS Communication. Vi har också inlett ett samarbete med DN.

Mer information och ruttkarta:
www.hallbarahav.nu

"Tillsammans med Initiativet Hållbara Hav kommer vi att visa på de utmaningar vi står inför, de insatser som görs, samt de positiva resultat som hittills har åstadkommit"

Cecilia Edström, kommunikationsdirektör för TeliaSonera.

arbete med den stora miljöutställningen och Vi har även inlett ett samarbete med DN.

Almedalsveckan

Under politikerveckan i Almedalen arrangerar företag och intresseorganisationer som vanligt seminarier och mingel på tema hållbarhet ombord på *Tre Kronor af Stockholm* och publika seglingar genomförs förstås enligt gammalt gott mönster.

I Visby blir det invigning av miljöutställningen "Gifter i havet" med hjälp av 'våra' forskare docenterna Magnus Breitholz och Britta Eklund från Stockholms universitet. Samtidigt på kajen i Visby hamn gör Håll Sverige Rent och Folke Rydén Produktion en filmning av skräp från botten i Visby hamn. Vi hoppas att det blir ett spektakulärt inslag vid sidan av miljöutställningen.

Premiären av utställningen kommer att gå av stapeln i Visby den 4 juli i samband med en gemensam kickoff för Initiativet Hållbara Hav då vi samlar Hållbara Havs partners för att fira starten av Initiativet tillsammans med andra östersjövänner i ett mingel ombord och på kajen.

TeliaSonera gör en presentation av sitt hållbarhetsarbete vid Hållbara Havs kickoff i egenskap av huvudpartner och håller också "Öppet Skepp" alla vardagskvällar mellan kl 20 och 21,30 i stora salongen ombord.

Miljöutställningen

Produktionen av miljöutställningen är i full gång med hjälp av PS Communication. Forskarna på Stockholms Universitet som leds av docent Magnus Breitholz, avdelningschef på Institutionen för tillämpad miljövetenskap (ITM) har valt temat miljögifter som årets stora problemområde. Med hjälp av forskarna kvalitetssäkrar vi det vetenskapliga innehållet.

Sverigeresan

Efter Almedalsveckans slut börjar den stora Sverigeresan längs öst- och västkusten med besök i många hamnar för att träffa semesterande sommarsvenskar, såväl beslutsfattare som familjer.

I Kalmar, Karlshamn, Helsingborg, Nyköping och Stockholm sätts miljöutställningen "Gifter i havet" upp och i Simrishamn och Stockholm kommer Håll Sverige Rent och

Miljöminister Lena Ek blir inledningstalare på seminariet i Kolskjulet. Foto: Martina Huber/Regeringskansliet

Folke Rydén Produktion dessutom att göra skräpdykningar.

I Malmö, Karlskrona och Västervik bjuder vi tillsammans med Naturskyddsföreningen på Miljöquiz – en lärorik och rolig frågesport i miljöfrågor för både barn och vuxna.

Seminariet på Kastellholmen 29 augusti i närvaro av HKH Kronprinsessan Victoria

Äntligen är det dags för den stora seminariedagen Hållbara Hav!

Vi gläds åt att ha Björn Risinger, generaldirektör för HaV (Havs- och vattenmyndigheten) som vår moderator denna betydelsefulla dag.

Inledningstalare blir miljöminister Lena Ek och sedan följer föreläsningar av bland andra Stockholms Universitet, WWF, HaV med flera.

Hållbara Havs huvudpartner TeliaSonera kommer att sprida kunskap om sina viktiga hållbarhetssträvanden liksom andra partners till Initiativet som till exempel SI/Sidas östersjöenhet, BSAG och BalticSea2020.

Samtidigt som ett livligt lunchmingel pågår på kajen kan deltagarna se både miljöutställningen "Gifter i havet" och skräpdykningen med Håll Sverige Rent och Folke Rydén Produktion.

Dagen efter seminariet avseglar *Tre Kronor af Stockholm* mot Helsingfors och den internationella resan.

Sustainable Seas

Första anhalten blir Helsingfors där Hållbara Havs huvudpartner TeliaSonera bjuder in till ett seminarium, kundmöten och andra sammankomster.

I Tallinn och i Riga kommer respektive WWF-organisation vara värd för olika evenemang.

Nästa viktiga stopp blir Köpenhamn och även här har vi nöjet se kronprinsessan Victoria ombord fartyget vid det viktiga mötet mellan miljöminister Lena Ek och hennes danska motsvarighet Ida Auken. En intressant punkt på detta möte är det symboliska överlämnandet av ordförandeskapet i Helcom som innehafts av Sverige i tre år. Både svenska och danska WWF visar stort intresse att delta. ■

KERSTIN GRÖNWALL

Moderator på seminariet den 29 augusti blir Björn Risinger, generaldirektör för HaV (Havs- och vattenmyndigheten). Foto: Kat Singer/HaV

Till dig som är företagare

Vem bryr sig om Östersjön?

Östersjön är ett fantastiskt och i många stycken unikt hav som ger oss mat, transportvägar, skönhet och rekreation. Men Östersjön brottas med stora problem. Lösningar finns men de kräver att vi är många som bryr oss och att vi drar åt samma håll om vi skall lyckas.

Vi på briggen *Tre Kronor af Stockholm* bryr oss om Östersjön, vår gudmor kronprinsessan Victoria bryr sig också liksom forskare, politiker, miljöorganisationer och fler och fler från näringslivet.

Med största sannolikhet bryr sig också dina kunder och anställda om Östersjön. Så låt oss ge dig ett erbjudande som gynnar alla!

Om Initiativet Hållbara Hav

Initiativet Hållbara Hav startades den 12 september 2011. Briggen *Tre Kronor* samlade forskare, miljöorganisationer, politiker och företag till seminarier i Stockholm och Åbo med senaste informationen om läget för Östersjön. Närvarade gjorde också vår gudmor kronprinsessan Victoria och prins Daniel. Seminarierna blev en stor framgång och i samarbete med flera olika parter har Briggen *Tre Kronor* gått vidare med planeringen för hur Initiativet Hållbara Hav ska utvecklas under de närmaste tre åren.

Erbjudande att medverka

Nyligen tecknades ett treårigt kontrakt med TeliaSonera som huvudpartner för Initiativet Hållbara Hav vilket gör att den grundläggande finansieringen har tryggats. Nu erbjuder vi fler företag plats i initiativet. Som medverkande företag drar du ditt strå till stacken i arbetet för en hållbar utveckling för Östersjön. Du får också möjlighet att visa för kunder, anställda och allmänheten var ditt företag står i frågan om Östersjöns framtid.

Medverkande företag får:

- Associationsrätt till Initiativet Hållbara Hav
- Fri hyra av Kolskjulet under en dag måndag - torsdag
- En modell av *Tre Kronor af Stockholm*
- 10% rabatt vid hyra av *Tre Kronor af Stockholm*
- Ett års medlemskap i nätverket Företag under Segel, inklusive sex seglingsbiljetter
- Exponering med företagets namn på hemsidan samt i utställningen Hållbara Hav
- Två platser vid höstens seminarium med närvaro av kronprinsessan Victoria.

Hållbara Hav 2012

Under 2012 besöker *Tre Kronor af Stockholm* ca 15 hamnar i Sverige, Finland, Estland, Lettland Tyskland och Danmark. I hamnarna arrangeras olika evenemang i samarbete med partners och stödjande företag. En utställning som utvecklas i samarbete med partners följer fartyget och kommer att visas i utvalda hamnar.

Pris för ett års medverkan i Initiativet Hållbara Hav är 50 000 kr + moms.

För mer information om Initiativet Hållbara Hav och hur ditt företag kan använda sig av sin medverkan vänligen kontakta:

Anders Mannesten, Tel: 08-509 394 05
Kerstin Grönwall, Tel: 08-509 394 10

Tre Kronors akterskepp med två läringsbåtar. Det fönsterförsedda aktergalleriet pryds av tre målade kronor; det hela flankeras av en delfin på var sida.

På en detaljbild syns fartygsnamnet målat i guld.

Anneli Blom visar detaljer i Tre Kronors rigg.

Tre Kronor – briggen som inspirerade Vilhelm Moberg

”Utvandrarna var jordens folk, som hade framlevat hela livet på fasta land. Den dag då de inskeppade sig på briggen *Charlotta* hade de sitt första möte med havet. De inflyttade för en obestämd tid framåt i ett skepp, de utbytte sin gamla invanda tillvaro mot en ny och främmande.”

Vilhelm Mobergs epos om Kristina, Karl Oskar, Robert, Ulrika och de andra utvandarna från Ljuders socken i Småland har haft en avgörande betydelse för svenskarnas uppfattning av den stora emigrationen till Amerika. Trots att de flesta redan på 1800-talet tog sig över Atlanten med ångfartyg, har bilden av en fattig skara sjösjuka, nerlusade, undernärda statare och småbönder på ett läckande segelfartyg vuxit sig stark. Först genom romanerna ”Utvandrarna”, ”Invandrarna”, ”Nybyggarna” och ”Sista brevet till Sverige”, senare genom Jan Troells filmer. Idag hålls berättelsen även levande genom musikalen ”Kristina från Duvemåla” som just nu har stor framgång i Helsingfors.

År 1898 föddes Moberg på ett soldattorp i Småland. Flera av hans närmaste tvingades av fattigdom att utvandra till USA. Genom

BRIGGAR I VÄRLDEN

HANS GUNNAR ØVERENGEN

egna erfarenheter, ett rikt kontaktnät och grundlig forskning kunde han under tolv år skapa böcker, som genom sin detaljriktighet framstår som dokumentärskildringar. När det gällde sjön begränsade sig dock hans erfarenheter till enstaka skärgårdsseglatser och några turer som passagerare på atlantångare och fraktfartyg. Lösningen på problemet fanns i Göteborg.

En ”landkrabba” skriver om sjön

”Jag ämnar ju inte göra någon skildring av sjölivet – det kan jag inte, jag är landkrabba --- utan min avsikt är att skildra utvandrarnas liv ombord, bönder på havet, de emigre-

rande böndernas känslor under den långa sjöresan. Men vissa elementära fakta om ett segelfartyg är nödvändiga för mig att känna.” Citatet kommer från ett litet häfte med den behändiga titeln: ”Briggen Charlotta en brevväxling mellan herr författaren Vilhelm Moberg och kapten Olof Traung under arbetet med boken *Utvandrarna*”, som innehåller ett 20-tal brev som de båda skrev till varandra under två år, från 1948-50.

Sjökaptenen och mångsysslaren Olof Traung, född 1888, var den rätte att svara på Mobergs frågor. Han var museiman, författare, entreprenör och grundade familjeföretaget Nautic. Viktigast var nog ändå

BRIGGEN CHARLOTTA

Längd:	124 fot (36,8 meter)
Bredd:	20 fot (5,9 meter)
Dräktighet:	160 läster (ca 392 dwt)
Besättning:	1 kapten, 2 styrmän, 1 konstapel, 1 timmerman, 1 segelmakare, 1 kock, 4 matroser, 2 lättmatroser, 3 jungmän
Last:	Täckjärn och styckegods
Passagerare:	78 stycken

FOTO: ANNELI BLOM © GÖTEBORGS SJÖFARTSMUSEUM

FOTO: MÅLGAN

I enlighet med rådande trender i museivärlden har den förpassats till ett otillgängligt förråd. När vi åker över Älvsborgsbron på väg mot det stora lagret på Hisingen berättar intendent Anneli Blom att hon tidigare arbetat som arkeolog, en erfarenhet som nu kommer väl till pass. Vi går ner i en dunkel källarlokal som påminner om Roms katakomber, med skillnaden att vi i stället för rader av dammiga skelett är omgivna av hundratals fartygsmodeller och annan nautika. Plötsligt står vi vid målet – den meterlånga modellen av *Tre Kronor* – alias *Charlotta*. Är det här verkliga förebilden för en utvandrарbrigg från 1850?

Detaljer förbryllar

Tre Kronor i Göteborg är en snaubrigg, som också har gaffelfock. Så långt stämmer det bra, men flera detaljer förbryllar. Fartyget är bestyckat med åtta kanoner och högt upp på det fönsterförsedda aktergalleriet ses tre målade kronor. På poopdäck hänger två låningsbåtar i dävertar. Någon häcksbåt finns inte. Vanten fäster vid utanpåliggande röstbänkar. Bogspröt och klyvarbom reser sig kraftigt från däckslinjen och *Tre Kronor* verkar ha varit byggd redan på 1700-talet, som ett svenskt, eller kanske danskt örlogsfartyg. Fartygets röjlestänger daterar *Tre Kronor* till någon gång mellan 1760 – 1800. Kanske var hon en av de briggar som seglade till St Barthélemy, eller Danska Västindien.

Moberg observerade själv detaljer, som att modellen saknade nedgångskappar. Genom studier av modellen och samtal med Traung, som måste ha varit en god pedagog, formades den bild som ges av *Charlotta* i "Utvandrarna". Den stämmer ganska väl med hur en utvandrарbrigg kan ha sett ut. Idag hinner vi inte med att lyfta bort glasmontern. Fotografering får vänta. I stället lyckas Anneli hitta några dammiga loggböcker som förts på briggen *Benjamin*.

Bland lakoniska anteckningar om väder och positioner är det destinationerna som böckerna berättar om, som fascinerar. År 1896, när *Benjamin* redan var 34 år, seglade hon Göteborg – Cape Town – Barbados – Black River – Antwerpen – Göteborg. Med stigande ålder minskades fartsområdet till Nordsjön,

Wilhelm Moberg, 1967.

Briggen *Benjamin* där Olof Traung var kapten åren 1911-1915. På bilden ovan sitter Traung i vita byxor omgiven av *Benjamins* besättning. Fotograf okänd.

Portugal och Spanien. År 1910 skänktes briggen av John E. Olson till Sjömannasällskapet. Olof Traung blev kapten. Nu var det skolfartygsverksamhet i Östersjön, på Västkusten och någon gång Nordsjön, som gällde. Ibland bröts rutinerna. En loggboksanteckning från 20/6 1913 berättar:

"Efter att fartyget på e.m. var gjort sjöklart var såväl befäl som samtliga elever bjudna till skeppsredare John E Olsons villa där kaffe serverades. Efter kaffet berättade värden en synnerligen humoristisk 'skepparhistoria' ur egen erfarenhet, samt riktade till sist till eleverna några varmbjärtade tänkvärda ord om deras plikt mot Gud, Konung och fädernesland och uppmanade dem att på bästa sätt söka tillgodogöra sig den undervisning som blef dem meddelad, för att sedan med heder kunna tjäna sitt lands flagga".

Allvarligare blev det året därpå. Samma vecka som *Benjamin* hade en fin seglats från Malmö till Stockholm, i upp till 75 knop, började det första världskriget. Den 11:e augusti 1914 skriver Traung: "Kl. 5. Avslutning, varvid chefen lade eleverna på hjärtat deras plikt till Gud, Konung och fosterland. Han beklagade att kursen så här hastigt måst avslutas; en följd av stormaktskriget i Europa men ansåg att eleverna genom sommarens långa expeditioner samt trägna övningar väl kunde försvara sin plats som goda Benjaminpojkar till beder för Sjömannas – Sällskapet i Göteborg, som stod för deras utbildning, fosterlandet vars söner de voro samt dem själva."

Olof Traung måste ha berättat om sin tid ▶

att Traung några år själv varit kapten på en brigg, *Benjamin*, som ägdes av Sjömannasällskapet i Göteborg.

Charlotta fanns i Stockholm och Tre Kronor i Göteborg

Moberg har berättat att namnet *Charlotta* kom från hans mor Ida Charlotta, men Traung skriver redan i sitt första brev i februari om stockholmsbriggen *Charlotta*, ägd av handelshuset Tottie & Arfwedsson, som under en överfart 1846 förde 150 passagerare över Atlanten. Detta har säkert också påverkat Moberg. Idag är den fiktiva *Charlotta* mer känd än den som transporterade utvandrare på riktigt.

Den brigg som blev avgörande för hur Moberg skulle beskriva *Charlotta* var dock en annan, nämligen *Tre Kronor*! Av brev framgår att Moberg vid besök på Sjöfartsmuseet i Göteborg i början av 1948 fick se en modell, byggd i mitten av 1800-talet, av ett fartyg med detta namn.

Ner i katakomberna – Tre Kronor och Benjamin

Det är alltid roligt att hitta en förevändning för ett Göteborgsbesök. Modellen av *Tre Kronor* finns dock inte på Sjöfartsmuseet.

Tre Kronor – briggen som... Fortsättning

på briggen *Benjamin* och erfarenheter från andra fartyg, då Vilhelm Moberg besökte Göteborg 1948.

Bönder på havet

Moberg använde sig om och om igen av den information han fått av Traung och genom de böcker han rekommenderats att läsa om segling och sjömanskap. I breven till Moberg berättar Traung om allt, från att seglen ofta var sydda av duk från Jonsereds, till hur en begravningsgång går till ute på havet. I romanen är det Robert som snabbast tar till sig allt det nya ombord. "Han hade lärt sig skilja emellan taljor, bommar och stag, han visste vad block var för något, och han kunde peka ut spiror, rår, klyv, pollare, vant, märs, nock, rack och ridare för Arvid". Ibland lyckades Robert dock mindre väl, som när han, i början av resan säger att "Ett råsegel var ett nytt, färskt, alldeles rått segel, som inte varit använt på något skepp förut". Den största insikt som Moberg själv kom fram till efter sin kontakt med museimannen i Göteborg, var att måste flytta handlingen i böckerna tjugo år tillbaka i tiden om segling med en brigg skulle passa in i handlingen. Under senare delen av 1800-talet tog emigranterna ångbåten till Amerika.

Ett kort besök hos familjen Traung ...

Olof Traung lever, precis som Vilhelm Moberg, vidare genom sina böcker, men också genom sitt entreprenörskap. Då jag en stund lämnade *Tre Kronor af Stockholms* utställning på båtmässan, gick jag förbi Företaget Nautic och såg att en ung man hade namnskylt där det stod Jakob Traung. Nu var det dags att två månader senare återknyta bekantskapen.

Nautic är ett av de företag som startades av Olof Traung och fortfarande drivs av familjen. Just idag finns två av hans barnbarnsbarn, Jakob och Johan, på plats i butiken, som säljer sjökort, böcker och marineelektronik. Kläder för sjön tillverkas och säljs av Nautic. Olofs namn lever vidare i en bekväm seglarjacka. Här finns också fo-

Johan Traung med sonen Noab och sysslingsen Jakob i Nautics butik i Göteborg. Foto: HGØ

tografier, som visar Olof Traung som befälhavare på *Benjamin* och böcker, som berättar om en del av hans övriga projekt. Varvet Sverre byggde fiskefartyg och tillverkade många av de unika fartygsmodeller som Sjöfartsmuseet har valt att gömma. Det var också Traung som var en av de drivande i att få barken *Viking* till Göteborg, där hon fortfarande utgör ett landmärke. Efter en hel dag på land är det dags att besöka några av stockholmsbriggens besättningsmän och få lite sjöluft nere vid Göta älv.

...och på Nya Varvet

som är ett lustigt namn på en verksamhet som startade redan 1662, sitter briggseglarna Robin och Filip Eliasson tillsammans med farfar Ingvar och dricker kaffe i huset Vita Gaveln. Här finns också Karolina

Malmek, som tillsammans med Robin och andra entusiaster håller på att förbereda kryssarklubbens engelska kuttrar *Gratitude* och *Atlantica*, samt ketchen *Gratia*, för sommarens seglingar. Efter en snabb genomgång av fartygen fortsätter resan sydvart.

Utvandrarnas hus

Trots att det ligger nästan tio mil från havet möts den som närmar Utvandrarnas hus i Växjö av en skylt med en brigg, som visar att museets café – Kuska är öppet. Växjö är värt ett besök för alla som är intresserade av såväl utvandring från, som invandring till Sverige. Här finns en utställning som lättillgängligt presenterar alla aspekter av den stora utvandringen till Amerika. I ett rum finns inredningen från Vilhelm Mobergs skrifvarstuga, originalmanuskript och fotografier, som visar hur hans berättelser växte fram och togs emot.

Att romanerna om utvandrarna fick ett varmt mottagande och lästes av en stor del av svenska folket är välkänt, men idag har många glömt att de också väckte upprörda känslor. Författaren Ebbe Reuter Dahl och några småländska riksdagsmän, präster och lärare startade upprop för att förbjuda böckerna, som de ansåg gav en nidsbild av smålänningar och dessutom var osedliga.

Utvandrarmonumentet i Karlshamn. Foto: HGØ

Reklamvärdet av dessa protester var stort och Utvandrarnas upplaga ökade rejält.

Briggarna i Karlshamn

Från Växjö är det inte långt till Karlshamn, som briggen *Charlotta* lämnade 14:e april 1850. I verkligheten kunde utvandrare segla direkt mellan Karlshamn och New York åren 1853-54, med bland andra skeppen *Magda* och *Cambria*, samt med briggen *Blobm*, innan ångan tog över helt. Av mer än en miljon svenskar som utvandrade till USA var det ganska få som korsade Atlanten med segelfartyg.

I pittoreska Karlshamn finns vanligtvis mycket att se med anknytning till briggar, men vid mitt besök är Sjöfartsmuseet med sina fartygsporträtt och modeller fortfarande igenbommat för vintern. Anmärkningsvärt var också att Carl Gustafs kyrka, där briggen *Bravo* är kyrkskepp, hade söndagsstängt. Inte ens köpcentret "Briggen" fanns kvar. Efter en namnstrid heter det nu "Riggen" och brigglogotypen är borta.

Återstår att ta en promenad till Hamnparken, vid Näsvisken, där allt är sig likt. Vid hamninloppet, med utsikt över både Östersjön och Kastellholmen, står Axel Olssons bronsstaty, som invigdes 1959. Konstnärens avsikt med monumentet, att avbilda två anonyma utvandrare som symbol för hela den svenska emigrationen, var dömd att misslyckas. Det kom direkt att förknippas med Vilhelm Mobergs ro-

manfigurer. Karl Oskar blickar resolut framåt ut mot havet, samtidigt som Kristina nostalgiskt tittar över axeln in mot land. Det verkar först som att en tår har runnit ner även för Karl Oskars kind, men det är en fiskmåls som tillfälligt förändrat konstverket. På sockelns framsida ses en brigg i relief och på baksidan orden "I HEMLANDET HAR DERAS UTVANDRINGSÄVENTYR INGÅTT I SAGAN OCH LEGENDEN" undertecknat av Vilhelm Moberg, som också var med vid invigningen av statyn, där fler än 20.000 personer deltog.

Utvandrarmonumentet drar fortfarande turister till Karlshamn. Det är en sevärdhet i sig och platsen är perfekt vald. Den

Kuska Kafé, i Utvandrarnas bus, Växjö. Foto: HGØ

som vänder sig om och tittar mot kastellet kan lätt föreställa sig hur det var i berättelsens 1850 – ”På det lilla fartyget, som hade ankrat strax innanför klippön som låg där mitt i hamninloppet, vajade två master, och de reste sig högre mot himlen än de allra längsta träden i skogen. Mastspirorna syntes vara lika höga som skeppet var långt. Robert tänkte: Kanske han själv hade varit med om att fälla de träd, som han nu såg där ute som nakna, smäckra stammar”.

I sommar kan de som är i Karlshamn 18-21/7 se *Tre Kronor af Stockholm* på samma plats där romanens *Charlotta* en gång var uppankrad.

Charlotta fortsätter att fascinera

Mobergs utvandrande bönders historia kommer nog aldrig att räknas till de riktigt stora sjöskildringarna, men berättelsen fortsätter ändå att leva sitt eget liv. Under den tio veckor långa överfarten till New York blandas emigranternas minnen av missförhållanden i Sverige med förhoppningar och farhågor inför det nya oväntade. Vi kan läsa om allt från vardagsbestyr kring matlagning och kamp mot löss, till sjukdom och dödsfall. Det finns flera luckor och felaktigheter i framställningen av hav och fartyg, men det saknar betydelse. Kraften i den storslagna och fascinerande berättelsen är skildringen av människorna ombord på *Charlotta*.

Den bild som Moberg skapat av den svenska utvandringen består och utvecklas. Jan Troell gjorde i början av 70-talet två filmer, tillsammans mer än sex timmar långa, vilka gjorde att en ny generation fick tillgång till Mobergs verk. Här gestaltas *Charlotta* av en bark – *Meta af Byxelkrok* och utvandrarerna av några av den tidens främsta skådespelare.

I den kritikerhyllade uppsättning av Benny Anderssons och Björn Ulvaeus musikal ”Kristina från Duvemåla”, som nu ges i Helsingfors, byggs briggen *Charlotta* upp på scenen, av utvandrarerna, under färden över Nordatlanten. Var tid har sin egen *Charlotta*, men hur briggen än gestaltas, finns Vilhelm Mobergs berättelse, påverkad av korrespondensen med Olof Traug och studiet av modellen av *Tre Kronor*, alltid med i bakgrunden.

Utvandring österut?

Musikalen ”Kristina från Duvemåla” ges fram till i maj nästa år på Svenska Teatern i Helsingfors. Förhoppningsvis tas den upp igen i september, efter sommaruppehållet. Det skulle vara roligt att göra några utflykter i *Charlottas* kölvatten, men österut – med destination Finland. Seglingarna kunde kombineras med och ge en extra dimension åt teaterbesök i Helsingfors. *Tre Kronor af Stockholm* skulle vara ett minst lika värdigt utvandrarskepp som *Tre Kronor* på sjöfartsmuseet i Göteborg! ■

HANS GUNNAR ØVERENGEN

Grattis Bonavista!

Vilken härlig bild! Marstalskonaren *Bonavista* sjösattes 26 maj efter fyra års renovering. Renoveringen har varit så omfattande att det egentligen borde räknas som ett nybygge.

När *Tre Kronor af Stockholm* besökte Marstal 2010 fick vi trevlig guidning på *Bonavista* och det fina sjöfartsmuseet. Renoveringen har letts av skeppsbyggmästare Søren Nissen på Ebbes bådebyggeri i Marstal. Søren är välkänd för dem som var med under byggtiden av briggen. Det var han som konstruerade och ledde bygget av vår stapelavlöpningsbana. Mer info och filmlänkar: www.marstal-maritime-museum.dk ■ /PB

FOTO: IB BERGSTRÖM

Sverige har fått en råsegelare till!

Vi passar också på att gratulera familjen Bergström! Under vintertvistelsen i Gamleby har man passat på att tackla om 3-mastskonaren *Vega* till bramsegelskonare.

Rårna tillverkades samtidigt som övriga rundhult och har legat klara sedan jungfruseglingen (nr 2) 2008. Men det är inte bara rår som behövs. Smidesjobb som rack och racktunnor, vajersplitsning för toppläntor, pertar och pertridare och så seglen förstås. Dessa har sytts av Kerstin Bergström. ■ /PB

Vårens nyhet ”Lär dig segla råtaacklat” blev succé

Fem fullbokade seglingar med mer än 200 nöjda passagerare! Lovorden har haglat och särskilt roligt är det med berömmet till besättningen, som är de som utvecklat konceptet. Seglingarna inleddes med ett teoripass där Amanda Högdén gick igenom grunderna för hur ett råsegel fungerar. Därefter delades passagerarna upp i två grupper som fick sätta segel på stor- respektive fockmast.

Efter lunchen förklarade Filip Eliasson hur man gör en stagvändning och sedan ägnades eftermiddagen åt att manövrera fartyget. Det här är en segling som vi kommer att göra mer av och vi räknar också med att kunna erbjuda mer avancerade kurser framgent. ■ STURE HAGLUND

Att seglingarna fungerade för alla åldrar visade Eva Anderbäck som tog med sig barnbarnen Moa och Lea på en dag ombord.

Triss i torsk

Jag och min vän Ludvig brukar samla på oss vad vi kallar för "geniala idéer för att rädda miljön, men som aldrig blir något av". Det är förstås vi själva som kommer på idéerna, och det är också vår egen lathet och oförmåga att fullfölja idéerna som leder till att det aldrig blir något av dem.

Den senaste idén vi fick handlar om att vi vill låta ta fram en specialdesignad kortlek. Det vill vi göra för att rädda haven.

För så här är det. Just nu går det dåligt för vår planet. Riktigt dåligt. I princip alla kurvor pekar åt fel håll. Utsläppen av växthusgaser ökar till exempel. Skogsskövlingen ökar. Utfiskningen ökar. Antalet hotade arter ökar. Avfallsmängderna ökar. Miljögifterna ökar. Listan kan göras

"Just nu går det
dåligt för vår planet.
Riktigt dåligt."

betydligt längre. Och lägger man till det faktum att klimatförändringarna kommer att bli allt värre, att den billiga oljans tid definitivt är förbi och att vi i dag har nästan en miljard människor som går hungriga samtidigt som vi kommer behöva föda ytterligare två miljarder människor på den här planeten till 2050 – ja då ser det inte särskilt ljus ut.

Det är därför inte konstigt att det dagligen kommer en strid ström av tegelstenstjocka rapporter som alla pekar på att vi måste ställa om våra samhällen. Vi måste bryta de konsumtions- och produktionsmönster som är ohållbara, och vi måste snabbt lyckas få människor ur fattigdom utan att det leder till en accelererande miljöförstöring och förvärrade klimatförändringar.

I Sverige har vi en lång tradition av framgångsrikt miljöarbete, men till och med här ser det mörkt ut på många områden. Ta situationen i våra hav som exempel. I slutet av förra året publicerades en rapport av Havsmiljöinstitutet, *Havet – om miljötillståndet i svenska havsområden*.

Rapporten är oerhört intressant, men det är verkligen ingen rolig läsning. Nedan är bara några exempel.

Kattegatt:

"Torskbeståndet i Kattegatt är idag nästan borta på grund av överfiske."

"I svenska vattendrag har mängden ålyngel minskat med 95 procent sedan 1950-talet.

Östersjön:

"Torskbeståndet i östra Östersjön har ökat sedan 2005, men ligger fortfarande på en låg nivå. Beståndet av strömming har minskat med nästan 70 procent sedan 1970-talet och anses vara överfiskat."

Skagerrak:

"Populationerna av nästan samtliga större marina fiskarter har minskat med över 70 procent, flera kommersiellt viktiga bestånd har kollapsat, och flera lokala kustbestånd av till exempel torsk, bleka och kolja tros vara utrotade. Förlusten av stora rovfiskar anses ha lett till en trofisk kedjereaktion ned i näringsväven som har förvärrat övergödningens problemen längs kusten."

Bottenhavet:

"Landningarna av lax har nästan halverats de senaste 15 åren."

Bottenviken:

"Beståndet av havsöring är svagt. Beståndet av sik har minskat under de senaste 15 åren men orsaken till detta har inte kunnat fastställas. Beståndet av siklöja har halverats sedan 2004."

I rapporten framgår att det är överfisket och övergödningen som utgör de absolut allvarligaste hoten.

Och det är här som vi kommer in på kortleken. Den geniala idén. För här tror vi att det finns en möjlighet att för en billig slant kunna genomföra en massiv nationell informationskampanj om den utsatta situationen för havets fiskar.

Upplägget är enkelt. Man låter ta fram en kortlek som består av spader, hjärter, klöver och ruter precis som vanligt. Men i stället för tvåor är det torsk, i stället för treor är det ålar, i stället för fyror är det hälleflundror. Och till var och en av de 13 hotade fiskarterna som man väljer ut finns en kortare beskrivning om varför fisken hotas.

För visst vore det mycket roligare att spela kort om man hade chans att få triss i torsk eller kåk med kolja i topp. Och visst skulle man faktiskt inse allvaret och för första gången förstå vad spelet Finns i sjön handlar om. Det tror i alla fall jag och Ludvig. För om någon frågar om alla ens torsk, då vill man ju på riktigt att de ska finnas just i sjön.

Anders Hellberg är frilansjournalist. Efter tio år på en av Sveriges största miljöorganisationer sadlade han om och sedan knappt ett och ett halvt år arbetar han som miljöreporter.

Krönikan avser att spegla olika infallsvinklar som berör "briggens" verksamhet. Åsikter, idéer och kommentarer är krönikörens egna. Dessa måste inte nödvändigtvis sammanfalla med "briggens".

Brigg- måndag

Kl 18.00,
första helgfria
måndagen varje
månad.

Vi tar lite sommarvila fram till:

3 SEPTEMBER

Till Västindien på vårt sätt.

Ingela Rasjö och Mats Båvner berättar
om sin oceansegling med 46 fots kuttern
S/Y Elin Alida.

Kommande program kommer med e-post
samt anslås på www.briggentrekronor.se

Boktips:

Sjörapporten

Om väder, fyrar och skeppsbrott
längs våra kuster

*Vinga sydväst 9, regnskurar... Landsort syd 5,
dimma på avstånd... Bjuröklubb nordost 3, god
sikt... Radions sjörappport upplevs av många som
en godnattsaga för vuxna.*

Men hur ser en kuling på Utklippan ut?
Eller en storm som piskar mot Nordkosters
granitklippor? Vad har hänt genom tiderna
kring dessa mytomspunna platser?
Och hur tillförlitliga är de vindar
som rapporteras?

"Sjörapporten"
inleds med histo-
rien om de första
stormvarningarna
via primitiva tele-
graflinjer till da-
gens appar i mo-
bilen.

Därefter följer ett par hundra sidors resa
runt 35 svenska utposter med fantasiägga-
nde namn som de flesta av oss hört så många
gångar. Förutom de grundläggande meteo-
nologiska infallsvinklarna bjuder författarna
även på spännande "bakom kulisserna"-
anekdoter och mer tekniska aspekter på väder-
rapporteringen.

Men det är inte bara väder, det är kultur-
historia, natur och inte minst mängder med
berättelser kring kända fyrplatser.

Det handlar också i hög grad om sjöfart,
både förr och nu. Från fyrmastade stålarken
Svolders förlisning vid Vinga den sjätte no-
vember 1911 till minsprängningar och tor-
pederingar i krigstid och linjemönster över
fartygsrörelser förbi Utklippan under en
sommarvecka 2010. ■

PER BJÖRKDAHL

Författare: Anders Nylund och Lars-Göran Nilsson
ISBN: 978-91-1-303428-7

Hållbara Hav-app

Kring midsommar kommer den nya appen
"Hållbara Hav" att finnas i iTunes AppStore
för nedladdning till Iphone och Ipad.

I appen kommer de planerade aktiviteterna
på Briggen att finnas, liksom kartor där
man kan se var *Tre Kronor af Stockholm* seglar
och lägger till. Utöver de öppna aktiviteterna
kommer även filmer och annan information
kring Initiativet Hållbara Hav att finnas och
när det stora seminariet Hållbara Hav genom-
förs i slutet av augusti kommer videospelning-
ar av dessa även att kunna nås via appen.

Appen har utvecklats av vår nya huvud-
partner TeliaSonera men innehållet sköts helt av briggens
egen personal och kan löpande uppdateras när nya aktiviteter
tillkommer. Lite längre fram kommer även en version för
Android telefoner. ■

Redaktionen satsar på att akvarellen föreställer fullriggarna *Najaden* och *Jarramas* med briggen *Gladan* i mitten. *Gladan* hade ursprungligen portmålning men målades 1901 vit. Nedan briggen i närbild.

Skeppsgossebriggen Gladan?

Vad har en skrynklig akvarell föreställande tre segelfartyg
med Briggen *Tre Kronor* och Briggenbladet att göra?

Förlagan till *Tre Kronor af Stockholm* hette *Gladan*. Hon sjö-
sattes 1857 som lastfartyg till Flottan. De första decennierna
gjorde fartyget bland annat flera expeditioner till Grönland
och Spetsbergen. År 1881 byggdes fartyget om till skolfartyg
för skeppsgossar. 1924 uttrangerades *Gladan* som slutligen
sjönk 1942 på varvsområdet i Karlskrona.

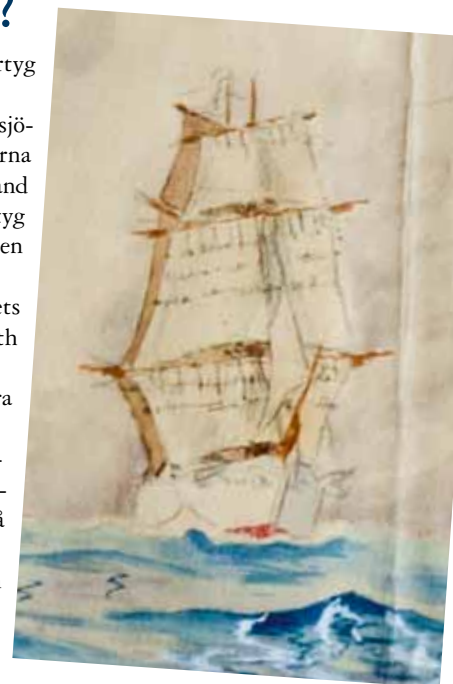
Akvarellen ovan uppmärksammades av klubbmästarens
Gunnar Nyman hemma hos de goda vännerna Elisabeth
Hjulhammar Blomberg och Vincent Blomberg.

Enligt familjetraditionen skulle fartyget i mitten vara
någon av skeppsgossebriggen *Gladan* och *Falken*.

Elisabeths farfar Carl Arent Hjulhammar målade akva-
rellen år 1904 då han tjänstgjorde som sjökadett på pansar-
båtarna *Njord* och *Dristigbeten*. C A Hjulhammar var då
21 år och hade säkerligen tagit intryck av de då kända
sjöofficerarna och marinmålarna Jacob Hägg och Herman
af Sillén. Med åren utvecklades han till skicklig tecknare.
C A blev dock inte amiral som sin far Carl Adam H.
utan slutade sin karriär som kapten i flottan. Vacklande
hälsa ledde till att han flyttade med sin hustru till Paris där han avled 1922.

Kanske kan någon av våra läsare hjälpa till med en identifiering av briggen ovan.
E-posta i så fall till: bladet@briggentrekronor.se ■

PER BJÖRKDAHL

Åsa Näsman:

Från briggen till sjöräddningen

Om du är i Stockholm en vardagsmorgon och ser en liten Buster komma studsande på vågorna, från Nackahället in mot stan, då är chansen stor att det är Åsa Näsman som är på väg till jobbet.

Från det Näsmaniska hemmet nära Drottninghamns båtklubb till Skeppsholmen tar det lite drygt en kvart med båt. Att åka bil eller buss skulle ta närmare en timme. Så mellan 2003 och 2008, när Åsa jobbade på briggens kontor med allt från event till marknadsföring, vande hon sig vid att köra

sin praktiska aluminiumbåt till och från stan.

– Sen har jag fortsatt med det, även nu när jag arbetar på ett ganska snofsig kontor vid Kungsan, säger Åsa. Som genomför rena Bondförvandlingen när hon kränger av sig halaren (sjöstället) och går sista etappen till jobbet

iförd kontorsuniformen: kavaj och pennkjol.

Åsa är numera ansvarig för kurser och möten på Industri- och Kemigruppen, en arbetsgivarorganisation.

– Till skillnad från briggen är det ett nio-till-femjobb. Vilket är ganska skönt, säger Åsa. På briggen var det ofta ganska hektiskt, osäkert med ekonomin, många känslor och mycket hjärta, förstås. Det här jobbet kan jag koppla av när jag går hem. Så då kan jag få tid för annat!

En bekant i Drottninghamns båtklubb är aktiv i Sjärräddningssällskapet, SSRS, och fick upp ögonen för Åsa som körde sin båt med van hand i ur och skur.

– Han frågade om jag hade funderat på att gå med i SSRS, säger Åsa. Det hade jag inte, men jag har alltid tyckt att Sjärräddningssällskapet gör ett fantastiskt bra jobb.

Sedan dess har Åsa gått igenom alla prov och tester man måste klara för att få vara

FOTO: MAGNUS LING

VART TOG DE VÄGEN?

BYGGTIDENS BRIGGJOBBARE

med som sjöräddare. Det har varit tuffa kurser i Basic Safety (säkerhet, brand), det handlar om att ha rätt inställning till sjön och till folk, att bli socialt godkänd (exempelvis behålla lugnet i svåra lägen, fungera bra i team) och förstås träning i att köra båt. Även fysisk träning, sjukvård och livräddning (i iskalla vakar) ingår. Under det senaste året har Åsa också klarat av fartygsbefäl klass VIII och maskinbefäl klass VIII.

Att vara sjöräddare är helt ideellt. Man skriver upp sig på så många tider man kan. När Åsa har jour ska hon vara ombord på SSRS båt vid Slussen inom en kvart efter det att mobilen larmat.

– Oftast handlar det om att bogsera båtar med soppatorsk eller tampar i propellern, säger Åsa. Men en gång var det en båt som sjönk, det var skarpt läge, även om polisen var där före oss.

– Men jag känner ändå att man gör en viktig insats som sjöräddare. Dessutom – jag kommer ut i skärgården året om och jag träffar likasinnade. Och så får jag köra båt, säger Åsa med ett stort leende.

Ibland händer det att hon kör förbi *Tre Kronor af Stockholm*. Då blir det ofta en extra sväng med SSRS-båten.

– Det är bara att konstatera – briggen under segel är en sagolik syn, säger Åsa. Och hon är inte bara vacker, hon är välbyggd och seglar bra. Det finns alla skäl att vara stolt – för alla som bidragit till att hon finns! ■

KERSTIN OTTERSTÅL

FOTO: PER BJÖRKDAHL

Åsa har inte släppt briggen helt. Sedan ett år ingår hon i föreningens valberedning.